

Näringsdepartementet
103 33 STOCKHOLM

Jordbruksverkets rapport om sanktionsavgifter på djurskyddsområdet och Näringsdepartementets promemoria om skyldighet att lämna uppgifter till Transportstyrelsen om sanktionsavgifter för överträdelser av djurtransportförordningen

Lantbrukarnas riksförbund (LRF), har fått rubricerad rapport och promemoria på remiss och vill framföra följande.

LRFs synpunkter

Bestämmelserna som möjliggör sanktionsavgifter på djurskyddsområdet är beslutade sedan tidigare. Det viktiga i detta senare skede är att de bestämmelser som slutligen kopplas till sanktionsavgiftssystemet är sådana som är lätta för enskilda och för beslutande myndigheter att bedöma huruvida man omfattas av och hur de kan uppfyllas.

LRF ser positivt på intentionen att ringa in enbart sådana bestämmelser som kan vara lämpliga att kopplas till sanktionsavgifter, men anser att de bestämmelser som nu föreslås inte uteslutande är av sådan art att de är lämpliga för det. Det finns därför behov av att se över förslagen, gärna i dialog med berörda branschorganisationer i syfte att öka träffsäkerhet, förutsebarhet och rättssäkerhet.

LRF hänvisar till det tidigare lämnade remissvaret avseende utredningen Brott mot djur – Skärpta straff och ett mer effektivt sanktionssystem SOU 2020:7, som bifogas. Se särskilt sidorna 8-11 om just sanktionsavgifter. LRF har av en rad skäl som framgår av yttrandet motsatt sig ett införande av sanktionsavgifter på djurskyddsområdet som beslutas av kontrollmyndigheten. Djurägarnas förtroende för kontrollsystemet behöver höjas, liksom rättssäkerheten innan nya verktyg ges till kontrollmyndigheterna. LRFs medlemmar föredrar i många fall det straffrättsliga systemet framför det administrativa eftersom förtroendet

för kontrollmyndigheterna generellt är lägre än för rättsväsendet. För att kontrollsystemet ska bli effektivt och bidra till en höjd regelefterlevnad kan konstateras att rättelse av mindre avvikelser bäst hanteras inom ramen för djurskyddskontrollen och med hjälp av de framåtsyftande verktygen påpekanden, förelägganden och vitesförelägganden. Det nuvarande kostnadsläget i primärproduktionen utgör ytterligare ett skäl för att sådana avgifter inte bör införas.

LRFs undersökningar har visat att LRF-medlemmarnas kontakter med olika myndigheter, bl.a. kontrollmyndigheterna för djurskydd, av djurhållarna anses vara ett lotteri där enskilda handläggares kompetens och inställning till stor del avgör hur ett ärende hanteras och vilka bedömningar som görs. Kartläggningar av bl.a. samtliga beslut om föreläggande på djurskyddsområdet under åren 2018-2020 visar också att kontrollmyndigheterna bedriver kontrollarbete på ett mycket varierande sätt, både avseende bedömningar, hur ett tillsynsärende handläggs samt hur och i vilken takt myndigheternas insatser eskaleras vid t.ex. bristande efterlevnad.

På djurskyddsområdet, liksom på flera andra rättsområden kan det alltså vara mycket svårt för den enskilde att avgöra om alla bestämmelser följs eller om de följs på det sätt som respektive kontrollmyndighet eller inspektör anser att de ska. I en sådan kontext är det avgörande för enskilda att det finns möjlighet till rättelse utan sanktion. I synnerhet när det gäller överträdelser av mindre allvarlig art och av bestämmelser som har en indirekt koppling till djurens välbefinnande.

Den sanktionsväxling som nu sker på djurskyddsområdet innebär i praktiken att överträdelser av mindre allvarlig karaktär, som hittills hanterats inom kontrollverksamheten genom påpekanden eller förelägganden och därefter möjlighet till rättelse, efter ett genomförande av förslagen leder direkt till en sanktion, som för många företag är oerhört kännbar. Möjligheten till rättelse ligger inte inom systemet för sanktionsavgift, vilka ska beslutas enbart med den konstaterade bristen som grund. Detta är olämpligt av anförda skäl och särskilt mot bakgrund av det nuvarande kostnadsläget, som är svårt att kompensera för enskilda djurägare genom att ta ut högre priser från senare led.

Den handlingsdirigerande verkan som diskuteras i förslaget, särskilt i avsnitten om avgifternas storlek, bygger på antagandet att det är lätt att konstatera när en överträdelse har skett. När så inte är fallet och möjligheten till rättelse inte finns riskerar avgifterna att snarast ytterligare skada det förtroende som i varierande grad finns mellan kontrollmyndigheter och djurhållare. Det förtroendet är istället viktigt att värna och höja.

När det gäller sanktionsavgifternas storlek kan företag i expansionsfas drabbas särskilt om de baseras på omsättningen. Det är därför rimligt att ta särskild hänsyn till detta.

Vad avser djurslaget häst hänvisar LRF till det yttrande som lämnats av Hästnäringens djurvälståndskommitté, där LRF har en plats och inom vilken yttrandet har sammanställts.

För Lantbrukarnas Riksförbund

Hilda Runsten
Enhetschef Näringspolitisk påverkan

Åsa Hill
Jurist